

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Procesevaluatie van de afname van de Vlaamse toetsen in 2024

Samenvatting

In het decreet over de Vlaamse toetsen in het onderwijs is bepaald dat na de eerste eigenlijke afname (2024) het proces ervan moet worden geëvalueerd.

Voorliggende procesevaluatie kijkt vanuit het perspectief van de eindgebruiker (scholen en leerlingen) kritisch naar de verschillende fasen van de toetsafname van de Vlaamse toetsen en formuleert een aantal technische en procesmatige verbeterpunten om de toetsafname in 2025 en daaropvolgende jaren waar mogelijk nog te versterken.

De procesevaluatie baseert zich op een grote variatie aan bronnen, waaronder feedback van de onderwijsverstrekkers, ouderkoepelverenigingen en de Vlaamse Scholierenkoepel.

De algemene conclusie van de procesevaluatie is dat alle fasen van de toetsafname 2024 vlot zijn verlopen. Wél zijn er nog een aantal technische verbeterpunten gedetecteerd die zullen worden geïmplementeerd teneinde het proces nog vlotter uit te voeren. Alle in het rapport vermelde technische verbeterpunten worden aangepakt voor de volgende afname van de Vlaamse toetsen in 2025.

1. SITUERING

In het decreet over de Vlaamse toetsen in onderwijs is ingeschreven dat het proces van de eerste toetsafname (2024) moet worden geëvalueerd. Het doel van een dergelijke evaluatie is om er voor te zorgen dat bij de verdere implementatie het proces van toetsafname en feedback zo goed mogelijk verloopt. De procesevaluatie die voorligt, kijkt kritisch naar het proces van de toetsafname 2024 vanuit het perspectief van de eindgebruiker: scholen en leerlingen. Bij elk van de beschreven fasen in de toetsafname 2024 worden verbeterpunten geformuleerd om de toetsafname in 2025 en daaropvolgende jaren waar mogelijk nog te versterken.

Voor de procesevaluatie werd gebruik gemaakt van een grote variatie aan bronnen die in het kader van de Vlaamse toetsen worden verzameld (toetsverslagen, bevragingen bij betrokkenen, databronnen uit de verschillende IT-modules, observaties door het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs). Ook de feedback van de onderwijsverstrekkers, ouderkoepelverenigingen en de Vlaamse Scholierenkoepel werd verwerkt in de procesevaluatie.

De tekst werd besproken op de stuurgroep Centrale Toetsen in Onderwijs op 11 oktober 2024. Deze stuurgroep bestaat onder meer uit de onderwijsverstrekkers, de onderwijsvakbonden, medewerkers van de administratie, medewerkers van het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs en externe experts.

De procesevaluatie werd opgesteld door het departement Onderwijs en Vorming en het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs op grond van de hierboven beschreven bronnen.

OPBOUW VAN DE PROCES-EVALUATIE

De procesevaluatie volgt het stappenplan van de toetsafname van de Vlaamse toetsen. Er zijn vier grote blokken:

1) Informeren (vanaf mei 2023 tot september 2024)

Informeren van scholen was veelvuldig en gebeurde via verschillende kanalen. Scholen werden daarnaast ook ondersteund door middel van informatiemomenten en digitale duiding.

2) Administratieve en praktische voorbereiding (september 2023 tot en met 23 april 2024)

De Vlaamse toetsen zijn volledig digitaal. Bijgevolg zijn ook alle componenten van de Vlaamse toetsen digitaal. Deze componenten (Vlaamse toetsen Schoolloket, LeerID, digitaal toetsplatform) en de verbindingen tussen deze componenten hebben vlot gewerkt.

3) Toetsafname (24 april tot en met 16 mei 2024)

In totaal legden leerlingen in het lager onderwijs 276.656 toetsen op het digitaal toetsplatform af. Het ging daarbij om twee toetsen voor de volledige populatie (+/- 69.000 leerlingen) en telkens twee toetsen voor de helft van de populatie (+/- 34.500 leerlingen). In het secundair onderwijs werden 217.700 toetsen afgelegd. Ook hier waren er twee toetsen voor de volledige populatie (+/- 60.000 leerlingen in de A-stroom en +/- 13.000 leerlingen in de B-stroom) en een toets voor een deel van de populatie (+/- 12.000 leerlingen in de A-stroom en 3.150 in de B-stroom). Met uitzondering van enkele scholen, nam het volledige Vlaamse onderwijsveld deel met hun leerlingen.

4) Analyse en feedback (april 2024 tot september 2024)

Leerlingen krijgen geen cijfer op de Vlaamse toetsen maar een vaardigheidsscore die beschrijft in welke mate een leerling de getoetste vaardigheid beheerst. Er wordt feedback gegenereerd op individueel niveau (fiches voor leerlingen met hun eigen resultaten), klassenraadniveau (een overzichtsdocument met de niveaus van leerlingen in een lesgroep), schoolniveau (een feedbackdashboard met de resultaten van de school, gecontextualiseerd volgens leerlingenkenmerken) en systeemniveau (een factsheet met de verdeling over de vaardigheidsniveaus voor lager en secundair onderwijs en de mate waarin de eindtermen bereikt worden in het tweede jaar secundair onderwijs).

Alle vormen van feedback werden beschikbaar gesteld op de afgesproken deadlines (21 juni 2024 voor de leerling-, klassenraad- en systeemfeedback en 30 september 2024 voor de schoolfeedback).

Voorts is er in de procesevaluatie aandacht voor de opmerkingen die in de stuurgroep Centrale Toetsen in Onderwijs aan bod kwamen. Het gaat daarbij over de cesuurbepaling, de feedback en de leerlingenvragenlijst. Deze punten werden meegenomen inzake de organisatie van de afname voor de komende afnamejaren.

CONCLUSIE

De algemene conclusie van de procesevaluatie is dat alle fases van de toetsafname 2024 vlot zijn verlopen. Alle in het rapport vermelde technische verbeterpunten worden aangepakt voor de volgende afname van de Vlaamse toetsen in 2025. De uitvoering hiervan zal bijdragen tot een nog sterker proces van toetsafname in 2025 en de volgende jaren.

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR